

Naspeuringen van Paul Theelen: Onderlinge contacten tussen van den Bergh, Pfeffer, Masee en Frank in Amsterdam en Laren/Naarden

Aan: Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie info@knb.nl

Van: Paul Theelen, Eindhoven 040-2814621 l.theelen@on.nl

Betreft: Acte-overgave van de Joodse notaris Arn. van den Bergh aan vervanger Masee te Amsterdam en Laren, en Spier anno circa 1941

5

Eindhoven, 15 februari 2018

Geachte mevrouw, mijnheer,

10 In het recente verleden heb ik onderzoek gedaan naar het - destijds, nu overleden - Joodse meisje Anne-Marie van den Bergh dat tussen circa 1943 en herfst 1945 bij mijn grootouders van moeders zijde in Sprundel, gemeente Rucphen was ondergedoken. Zij was zo goed als een halfzus van mijn moeder en ze hebben hun hele leven intensief contact gehouden.

15 Haar vader was de notaris Arnold van den Bergh die op enkele plaatsen in Amsterdam zijn kantoor en woning had. Vóór januari 1942 werd hij vervangen door Masee en Spier. Van deze Masee is bekend dat hij notaris in Naarden was. Hieronder vindt u de adresgegevens e.d. zoals die gevonden zijn in de telefoonboeken van die tijd, met de nadruk op die van januari 1942.

20 Tegelijkertijd en in het precies hetzelfde gebied woonde en werkte de vader van Anne Frank, Otto Frank, en zijn gezin, nl. in Amsterdam-Zuid, een woongebied voor de welgestelden.

In deze buurt, en ook in Laren woonde de van oorsprong Duitse en Joodse advocaat Henk Pfeffer, die in 1932 was getrouwd in Laren - waar ze woonde - met de Nederlandse Heniëtte de Leeuw. Deze Karl-Heinz Pfeffer en zijn vrouw gingen in Düsseldorf wonen, 25 maar keerden in 1933 terug naar Laren, vanwege de omstandigheden in Duitsland. Hij vernederlandste klaarblijkelijk snel, want er komen artikelen over merkenrecht e.d. in gespecialiseerde juridische literatuur. Ook hij wordt vermeld in de telefoonboeken van die tijd, maar al snel aan het begin van de oorlog houdt de vermelding op. Op de website Yad Vashem vinden we zijn naam terug, met een kaartje van zijn 30 verblijfplaatsen die klaarblijkelijk eindigde in Auschwitz. Voor Henriëtte Pfeffer was het lot dezelfde... Zij hadden volgens mijn onderzoek minstens twee zoontjes. Zie voor de database yvng.yadvashem.org

35 We hebben dus drie Joodse Nederlandse families die in Amsterdam Zuid woonden of werkten. De twee van oorsprong Duitse families Frank en Pfeffer hebben de oorlog niet overleefd. Van de familie van den Bergh wordt gezegd dat een Duitse medebewoner van het flatgebouw Minervalaan 72 het gezin voortijdig gewaarschuwd heeft voor de naderende arrestatie, en dat deze vluchtten via de achtertuinen. Vader van den Bergh had klaarblijkelijk al onderduikadressen geregeld - hij was lid van de Joodsche Raad en wist waarschijnlijk wat hem te wachten zou staan - en hij en zijn vrouw werden 40 ondergebracht ergens in Laren, de tweelingzusjes in Noord-Scharwoude, en Anne-Marie dus bij mijn grootouders, mijn opa Leo Bastiaensen was daar al 20 jaar hoofd der school.

45 Nog een persoon in deze zaak speelt een rol: ene Fritz Pfeffer zou enige tijd na het onderduiken van de familie Frank in het Achterhuis zijn ondergebracht. Hij wordt Dussel genoemd, duidelijk wijzend op Düsseldorf. Deze Fritz zou een broer of neef geweest kunnen zijn van de dan al dode Karl-Heinz, alias Henk.

50 Resumerend: hier presenteer ik enige families die iets te maken zouden kunnen hebben met de familie Frank.

55 De vraag aan u is na deze lange uitleg: Is in de archieven van de Beroepsorganisatie iets te vinden over akte-overgave van van den Bergh aan Masee en Spier? Zouden van den Bergh en advocaat Pfeffer over juridische zaken contact hebben gehad? Overduidelijk is dat de locaties Amsterdam Zuid en Laren/Naarden een rol spelen.

60 Er is een "coldcase" team opgericht (zie <https://www.coldcasediary.com/>) dat het (vermeende) verraad van de familie Frank in het Achterhuis onderzoekt. De heer Thijs Bayens heeft mij hierover benaderd, i.v.m. mijn artikel over Anne-Marie van den Bergh op <http://www.theelen.info/%5B19420101%5D%20Anne-Marie%20van%20den%20Bergh.pdf> Zijn verzoek heeft geleid tot nader onderzoek van mijn kant met grofweg de resultaten tot nu toe.

De zaak lijkt interessant genoeg om nader uit te zoeken, waarbij de notariële en

Naspeuringen van Paul Theelen: Onderlinge contacten tussen van den Bergh, Pfeffer, Masee en Frank in Amsterdam en Laren/Naarden

65 juridische aangelegenheden een belangrijke rol schijnen te spelen.
Hieronder namen en adressen uit telefoonboeken van die tijd.

met vriendelijke groeten,
Paul Theelen

70 kopie aan Thijs Bayens

Telefoonboek januari 1942

75 33825 Bergh, Arn. v. d. Mr C. E. Masee waarn. vac. notariskant. Arn. v. d. Bergh,
Westeinde 24, C.

34198 Idem

34658 Idem

23097 Bergh, Arn. v. d. Or. Nassaul. 60, Z.

80 33825 Masee, Mr. C. E. Waarn. vac. notariskant. Arn. v. d. Bergh & E. Spier,
Westeinde 24, C.

33825 Spier, Mr. C. E. Masee [...] [alles in Amsterdam]

85 Telefoonboek 1940 Bergh & E. Spier, A. v. d. Notarissen, Centr., Westeinde 24 33925,
34198 - A. v. d. Bergh, privé, Zuid, Or. Nassaul. 60 23097. -
E. Spier, privé, Zuid, Okeghemstr. 25 29552. -

Telefoonboek 1941 6790 Masee, Mr. C. E. Händell. 28., Naarden

90 In 1941 wordt Masee nog niet vermeld als waarnemende notaris in Amsterdam. In 1943
wel, onder 33825 Bergh, [...] en onder 33825 Masee [...] In 1946 wordt Masee weer
genoemd in Naarden, zonder beroepsvermelding.

Telefoonboek 1934 Pfeffer, H. Zuid, Z. Amstell. 40 92172 [Amsterdam]

Telefoonboek 1940 Pfeffer, H. Engw. 10 2119 [Laren]

95 Telefoonboek 1942 92765 Pfeffer, Mr. H. Adv. en proc. privé, Milletstr. 27, Z.
[Amsterdam]

Telefoonboek 1943 3118 Pfeffer, F. De Hessellestr. 95 Heerlen